

Stroom te belangrijk om aan markt prijs te geven

In zijn ijver nutsbedrijven over te geven aan de vrije markt, schiet minister Wijers zijn doel voorbij, menen Friso de Zeeuw en Guusje ter Horst. Een stroomproductiebedrijf is niet bij voorbaat in het voordeel van de consument.

Het kabinet en de Tweede Kamer denken dat veel maatschappelijke kosten kunnen worden bespaard door oprichting van een nationaal energie-productiebedrijf. Wij zijn het hier op zich mee eens. Zo'n bedrijf zou bovendien de komende internationale concurrentie beter aan kunnen dan de huidige vier - in internationaal opzicht erg kleine - regionale productiebedrijven.

Een krachtig nationaal productiebedrijf dient een nationaal economisch belang. Maar minister Wijers maakt een fout wanneer hij het streven naar dat ene productiebedrijf vermengt met overtrokken verwachtingen van binnenlandse marktwerking.

Regionale distributiebedrijven zouden onderling en met het landelijke productiebedrijf moeten gaan concurreren. Te vrezen valt dat het 'nutskarakter' van de energievoorziening onder invloed hiervan zal afnemen.

Ook bij andere nutssectoren blaast de minister van EZ hoog van de toren. In de afvalsector zijn provincies en gemeenten succesvol geweest in het bevorderen van hergebruik en recycling. Tegelijkertijd hebben ze stevig geïnvesteerd in modernisering van de eindverwerking van afval (verbranden en storten), met milieu-eisen die tot de zwaarste in Europa behoren.

De afvalsector is nu dringend toe aan herstructurering. Zo zijn de provinciale grenzen voor import en export van afval grotendeels achterhaald. Tevens moet in Europees verband ingespeeld worden op verhoging van de nationale grenzen. De minister van Milieubeheer heeft hierin het voortouw genomen. Zij heeft een redelijk evenwichtig plan gepresenteerd voor vernieuwing van de organisatie van de afvalverwijdering, met behoud van het nutskarakter.

Wij hebben de indruk dat EZ dat nutskarakter in twijfel trekt. Ongeëlimiteerde concurrentie (gevolgd door privatisering) van afvalbedrijven brengt echter milieurisico's met zich mee. En van de te verwachten prijsenslag tussen afvalverbranders voor het binnenhalen van bedrijfsafval zal de consument niet veel wijzer worden. Integendeel. Wat het afvalbedrijf tijdens de slag met de concurrent aan inkomsten mist, zal wellicht door de particuliere

huishoudens worden gecompenseerd.

Zelfs het leidingwater is niet veilig voor invoering van marktwerking. Deze voorziening staat in ons land op een zeer hoog peil. De kwaliteit (-scontrole) is uitstekend, de lekverliezen zijn de laagste ter wereld, en de prijs is redelijk. Dat kan veranderen wanneer ook de drinkwatervoorziening tot het domein van de vrije markt gaat behoren.

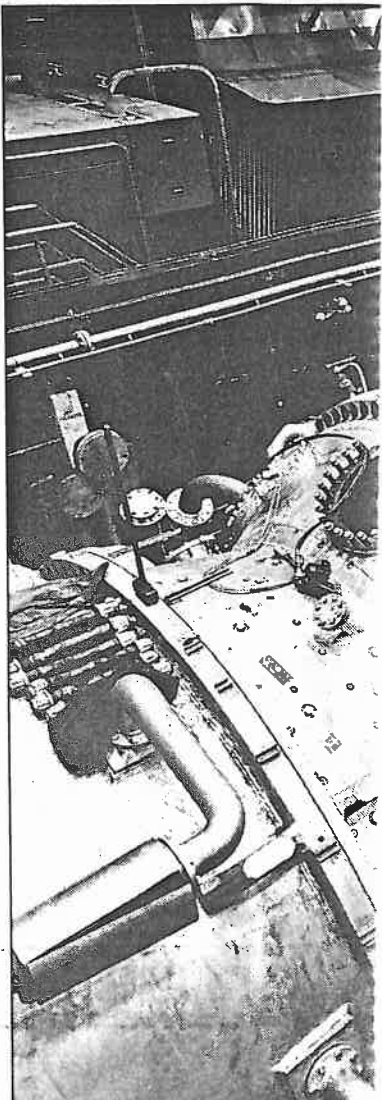
In Engeland is iets soortgelijks gebeurd, en daar is de dienstverlening aan de consument achteruit geheld (tot stokkende watervoorziening aan toe), en worden directie en aandeelhouders van geprivatiseerde waterleidingbedrijven beticht van zelfverrijking.

Nutsbedrijven in ons land leveren in het algemeen een goed product tegen een redelijke prijs. Dat neemt niet weg dat verbeteringen in de sfeer van de doelmatigheid noodzakelijk zijn. Deze doeleinden zullen echter niet alleen via marktwerking te bereiken. Het vergt wel extra inzet van management en bestuur om de druk op de ketel te houden, omdat directe concurrentieprikkels van buiten ontbreken.

Zo draagt bijvoorbeeld vergelijking van bedrijfseconomische kerngegevens van bedrijven in dezelfde sector bij aan een gezonde onderlinge competitie. Zeggenschap-op-afstand van de overheid over dit type voorzieningen heeft voordelen: bescherming tegen kostenafwenteling op burgers en het midden- en kleinbedrijf, het voorkomen van dubbele infrastructurele voorzieningen, en waarborgen van gerichte milieu-investeringen.

Daarin past dat overheidsaandeelhouders doorgaans met aanzienlijk minder rendement op hun geïnvesteerd vermogen genoegen nemen dan particuliere investeerders. Wijers heeft beslist te weinig oog voor deze voordelen. Marktwerking groeit bij hem kennelijk uit tot een geloof met fundamentalistische trekjes. Van het parlement verwachten we meer oog voor de waardevolle elementen van overheidsinvloed in de nutssectoren.

Friso de Zeeuw (PvdA) is gedeputeerde van Noord-Holland. Guusje ter Horst (PvdA) is wethouder van Amsterdam.

Turbine in de Eemscentrale.

Centrale bank melaats va

De zelfstandigheid van de Europese Centrale Bank is een geloofsartikel. Frank Renout vraagt zich af wat er nu zo slecht is aan politieke controle.

DE EUROPESE Centrale Bank bestaat nog niet eens, maar conflicten zijn er al volop - of het nu gaat om de vraag of Wim Duisenberg of een Fransman de bank gaat leiden, of over de vraag hoe onafhankelijk de ECB moet worden.

Hierbij worden echter modieuze en populistische argumenten gebruikt die een realistische discussie